

Najaarsnota 2023

behorende bij de begrotingswijzigingsvoorstellen aangaande dienstjaar 2023

1. Introductie

Voor u ligt de Najaarsnota van 2023 van Land Aruba (NJN 2023) waarin stil wordt gestaan bij de laatste nog nodige door te voeren mutaties aan Landsbegroting. De NJN 2023 zal vooruitlopend op de aanbidding e/o behandeling van de 2de suppletoire van begroting 2023 aan de Staten van Aruba worden overhandigd, zodat de Staten tijdig kennis kunnen nemen van de mutatievoorstellen van vóór het einde van het begrotingsjaar. Tevens zullen de Raad van Advies en het College Aruba financieel toezicht (CAft) een afschrift hiervan ontvangen.

Stand begroting na de 1ste suppletoire

Op 4 september 2023 hebben de Staten van Aruba de wijzigingsvoorstellen behorende tot de voorjaarsnota en 1ste suppletoire op begroting 2023 (inclusief een nota van wijziging) goedgekeurd en vastgesteld. Met als resultaat een financieringsoverschot van +1.3% van het bbp. Via deze nota en diens 2de suppletoire zal uitvoering gegeven worden aan het meevallersbeleid van het protocol van 2018¹, waarin ten tijde van overschotten meevallers (boven de +1.0% van het bbp) ingezet zullen worden voor het financieren van extra investeringen (=50% van de totale meevaller), en voor het verrichten van extra aflossingen ter verlaging van de schuld van het Land (=de overige 50% van de totale meevaller).

Kernbegrippen

De in deze nota nader uit te lichten wijzigingsvoorstellen zijn verdeeld over drie categorieën:

- **Mee- en tegenvallers:** mutaties i.v.m. lagere of hogere begrotingsverplichtingen e/o hogere of lagere begrotingsontvangsten dan geraamd, zonder dat het beleid is gewijzigd.
- **Beleidsmatige mutaties:** wijzigingen in de ramingen van kosten, investeringen, kapitaaluitgaven of middelen die voortvloeit uit wijzigingen in het beleid.
- **Technische mutaties:** zijn mutaties zonder beleidsmatige of (negatieve) financiële consequenties.

Leeswijzer

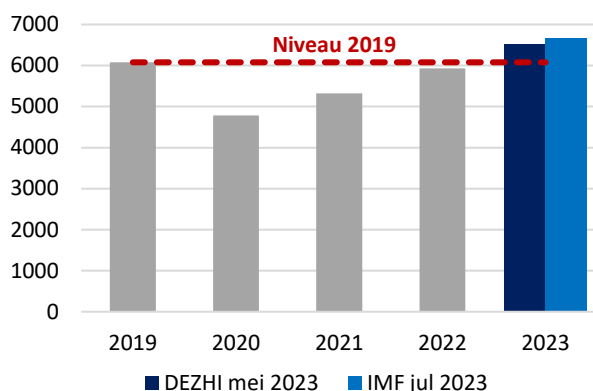
Alvorens het meevallersbeleid (technisch) toegepast kan worden, dient eerst aandacht geschonken te worden aan de laatste macro-economische ontwikkelingen in paragraaf 2. Vervolgens zal in paragrafen 3 en 4 de wijzigingsvoorstellen betreffende de ontvangsten- en bestedingenkant van de begroting nader toegelicht worden. In paragraaf 5 wordt technisch uitgelegd hoe het meevallersbeleid gehanteerd zal worden en daarna wordt een samenvatting gegeven van de verwachte eindstand van de begroting in paragraaf 6. Tot slot, richt paragraaf 7 zich op de effecten van de verwachte eindstand van de begroting en het toepassen van het meevallersbeleid op de schuldontwikkeling van het Land.

¹ Protocol Aruba-Nederland d.d. 22 november 2018 inzake inkadering van het pad richting solide, transparante en houdbare financiën van Aruba

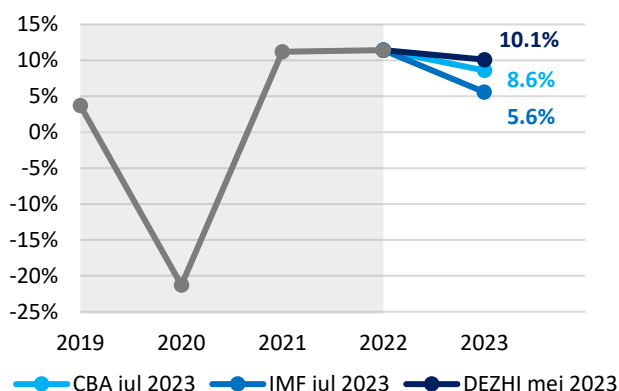
2. Macro-economische ontwikkelingen

De economische vooruitzichten voor Aruba zijn positief. Volgens de laatste Economic Outlook² van de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie (DEZHI) is de nominale groeiverwachting 10.1% voor het jaar 2023. In nominale termen betekent dit een bruto binnenlands product (bbp) van Afl. 6526 miljoen, welke boven de pre-corona niveau van 2019 uitkomt. Deze ontwikkeling wordt aangedreven door bevorderlijke vooruitzichten in de toeristische sector en verwachte hogere investeringen. Ook het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Centrale Bank van Aruba (CBA) zijn positief over de Arubaanse economie met nominale groeiprognoses van respectievelijk 5.6%³ en 8.6%⁴. Voor 2023 verwacht het IMF een nominaal bbp van Afl. 6655 miljoen, wat iets hoger is dan de prognose van de DEZHI.

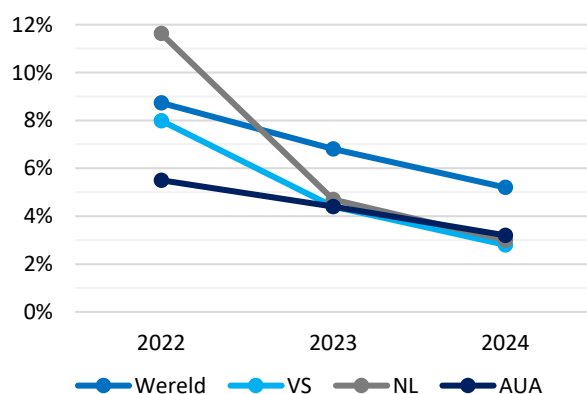
Grafiek 1: Verwachte bbp ontwikkeling

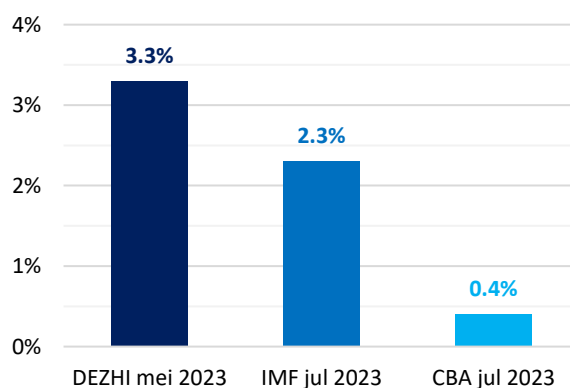
Grafiek 2: Verwachte nominale groei 2023

Grafiek 3: Inflatievooruitzichten voor Aruba⁵

Grafiek 4: Verwachte reële groei 2023

² DEZHI, Economic Outlook, mei 2023.

³ IMF, Staff Report for the 2023 Article IV Consultation Discussions, juli 2023.

⁴ CBA, Economic Outlook, juli 2023.

⁵ DEZHI (EO mei 2023), IMF (WEO Update juli 2023) en Europese Commissie (Economische zomerprognose september 2023).

De inflatieverwachtingen voor 2023 zijn gunstiger ten opzichte van de hoge inflatiecijfers van 2022 door o.a. de Russisch-Oekraïense oorlog en de nasleep van de coronapandemie. In 2023 wordt voor Aruba een gemiddelde inflatie van 4.4% verwacht. Dit is lager dan de mondiale verwachting (6.8%) en de inflatieprognose voor Nederland (4.7%). De inflatieverwachting voor de Verenigde Staten (4.4%) staat gelijk aan die van Aruba. Daarnaast is de verwachting dat de Arubaanse economie ook in reële termen gaat groeien: de DEZHI, het IMF en de CBA projecteren allemaal een positieve reële bbp-ontwikkeling voor 2023.

3. Ontvangstenbeeld

Aan de ontvangstenkant van de begroting dienen een drietal mutaties verricht te worden, welke met name leiden tot een aanpassing van de begroting van het Ministerie van Financiën en Cultuur, en bij het Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid. Hierna volgt een beknopte samenvatting van de voorgestelde mutaties aan de ontvangstenzijde:

Bedragen in AFL. 1000	Afname	Reden	Toename	Reden	Effect
Ministerie AZOIRO					-
Ministerie TINO					-
Ministerie ECDO					-
Ministerie T&V	-4,000	BM/I			(4,000)
Ministerie AEI					-
Ministerie O&S					-
Ministerie J&S					-
Ministerie FIC	-42,499	TM/S	69,184	TM/S	26,685
			12,822	M/I	12,822
Subtotaal:	-46,499		82,006		35,507

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

De middelenramingen dienen te worden bijgesteld aan de waargenomen realisatietendens van de belastingmiddelen tot en met de maand augustus 2023, nadat de BBO aan de grens ingevoerd is. In totaal leidt dit wijzigingsvoorstel tot een beleidsmatig geïnduceerde toename van de geraamde middelen van Afl. 35.5 miljoen. Daarnaast is bij een tweetal leningen een agio-effect⁶ bespeurd van Afl. 12.8 miljoen, welke leidt tot een bovenwaartse bijstelling van de eerder geraamde totale niet-belastingopbrengsten. Dit laatstgenoemde is een autonome meevaller, op welk vooraf niet gerekend werd. In totaal zal de middelenraming van het Ministerie van Financiën en Cultuur met Afl. 39.5 miljoen gaan toenemen ten opzichte van de eerder geraamde en vastgestelde middelen voor in dienstjaar 2023 via de 1ste suppletioire:

⁶ Rentevoordeel bij lening (her) uitgifte.

Ministerie van Financiën en Cultuur

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van FIC	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Directe belastingen	51,450	S	TM	Actualisering middelenramingen o.b.v. waargenomen realisatietendens tot en met de maand augustus
Indirecte belastingen	8,934	S	TM	Actualisering middelenramingen o.b.v. waargenomen realisatietendens tot en met de maand augustus
	-24,499	S	TM	Actualisering middelenramingen o.b.v. waargenomen realisatietendens tot en met de maand augustus
Retributies, leges & rechten	1,800	S	TM	Actualisering middelenramingen o.b.v. waargenomen realisatietendens tot en met de maand augustus
Rechten, boeten & overig	-18,000	I	BM	I.v.m. opgelopen vertragingen in het uitvoeren van het project intensivering NBO (van thema A van het Landspakket) wordt deze raming afgevoerd
Renten				
Niet belastingopbrengsten	2,000	S	TM	Actualisering middelenramingen o.b.v. waargenomen realisatietendens tot en met de maand augustus
Landsbedrijven & fondsen				
Overige ontvangsten	12,822	I	M	I.v.m. met een agio-effect op een 2-tal leningen
	5,000	S	TM	Actualisering raming deviezenprovisie o.b.v. waargenomen realisatietendens tot en met de maand augustus
Totaal:	39,507			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

Verhoging Verlaging

Verder is door vertragingen in het instellingsproces van het pandemiefonds de daaraan gekoppelde middelenramingen bij het Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid afgevoerd. Met als gevolg een neerwaartse bijstelling van de middelenraming en als volgt:

Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van TV	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Directe belastingen				
Indirecte belastingen				
Retributies				
Rechten, boeten & overig				
Renten				
Niet belastingopbrengsten	-4,000	I	BM	I.v.m. opgelopen vertragingen in het instellingsproces van het pandemiefonds, wordt deze raming afgevoerd voor in dit dienstjaar
Landsbedrijven & fondsen				
Overige ontvangsten				
Totaal:	(4,000)			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

Verhoging Verlaging

Op basis van de hiervoor genoemde wijzigingsvoorstellen zal de vastgestelde ontvangstenstand van de begroting 2023 (inclusief de 1ste suppletoire en nota van wijziging) met +35.5 miljoen gaan toenemen. Hierna volgt een geactualiseerde overzicht van de ontvangstenstand, indien rekening wordt gehouden met de in deze nota gepresenteerde wijzigingsvoorstellen.

	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	NvW	Δ	2de suppletoire	Soort Wijziging
Ontvangsten (in AFL. 1000)								
Directe belastingen	476,629	-	476,629	19,671	496,300	51,450	547,750	Structureel
Indirecte belastingen	714,944	-	714,944	23,370	738,314	(15,565)	722,749	Structureel
Retributies, leges & rechten	23,111	-	23,111	(800)	22,311	-	22,311	
Rechten, boeten & overig	133,276	-	133,276	(33,800)	99,476	(16,200)	83,276	Structureel
Rente	340	-	340	-	340	-	340	
Niet-belastingopbrengsten	160,960	9,289	170,250	22,140	192,390	(2,000)	190,390	Structureel
Landsbedrijven & fondsen	4,925	-	4,925	(800)	4,125	-	4,125	
Overige ontvangsten	50,127	-	50,127	10,000	60,127	17,822	77,949	Incidenteel
Verkoop grond en onroerende goederen	2,150	-	2,150	-	2,150	-	2,150	
Lokale kredietaflossing	6,473	-	6,473	-	6,473	-	6,473	
Vrijgekomen afschrijvingen	34,072	-	34,072	-	34,072	-	34,072	
Totaal:	1,607,007	9,289	1,616,296	39,781	1,656,077	35,507	1,691,584	

4. Bestedingenbeeld

Aan de bestedingenkant van de begroting dienen vóór het einde van dienstjaar 2023 nog een aantal budget neutrale beleidswijzigingen en of -verschuivingen plaats te vinden. Het betreft wijzigingen bij de volgende ministeries.

Bedragen in AFL. 1000	Toename	Reden	Afname	Reden	Effect
Ministerie AZOIRO	722	TM/S	-722	TM/S	-
Ministerie TINO	7,200	BM/I	0	BM/I	7,200
Ministerie ECDO	200	BM/I	-200	BM/I	-
Ministerie T&V					
Ministerie AEI	125	BM/I	-125	BM/I	-
Ministerie O&S	1,058	BM/I	-1,058	BM/I	-
Ministerie J&S	750	BM/S	-750	BM/S	-
Ministerie FIC			-2,400	BM/I	(2,400)
Subtotaal:	10,055		-5,255		4,800

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening

Door de decentralisatie van de water- en elektrakosten, dient de budgettaire voeding naar de Raad van Advies verhoogd te worden met Afl. 47.000 zodat zij voortaan zelf zorg kunnen dragen voor de bekostiging van hun water- en elektrakosten. Daarnaast is gebleken dat extra budgettaire ruimte benodigd is voor voorbereidingen voor het aantrekken van een ombudsman (t.w.v. Afl. 75.000), en het afbetalen van de multifunctionele accommodatie in San Nicolas (t.w.v. Afl. 600.000). Hierdoor zal een aantal budget neutrale verschuivingen plaatsvinden in het budget

van het Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening, en deze zien er als volgt:

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van AZIOIRO	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Personeelslasten				
Goederen & diensten	-47	S	TM	Vrijgemaakte ruimte ter verhoging voeding RvA omwille van dekking water- en elektralasten
	75	I	BM	Ophoging ruimte in het kader van voorbereidingen t.b.v. het aantrekken van een ombudsman
	600	I	BM	Benodigde ruimte ter afbetaling van MFA San Nicolas
Rente				
Subsidies & doeluitkeringen				
Overdrachten				
Afschrijvingen				
Bijdragen & afschrijvingen	47	S	TM	Verhoging voeding RvA omwille van dekking water- en elektralasten
	-675	I	BM	Vrijgemaakte ruimte ter dekking voorbereidingen ter aantrekking van een ombudsman en afbetaling van MFA San Nicolas
Investerings				
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	0			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

Verhoging Verlagings

Binnen het budget van dit ministerie is budgettaire ruimte vrijgemaakt door bovenmatige ramingen bij te stellen en/of versoeringen door te voeren.

Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken

Na het doorvoeren van een beleidsdoorlichting en het instellen van een onderzoekende commissie, blijkt dat middelen die het Land in dienstjaar 2017 beschikbaar heeft gesteld en via subsidie aan SABA betaald is, niet zijn ingezet omwille van het rechtstrekken niveau 3 van het personeel van SABA. Daarnaast bevindt SABA zich tegenwoordig in een precare financiële positie, waardoor het Land in zal grijpen om het personeel van SABA niet in de steek te laten. Met als gevolg dat het Land eenmalig Afl. 7.2 miljoen aan SABA zal overmaken om het personeel financieel tegenmoet te komen (t.w.v. Afl. 3.3 miljoen), en het SABA operationeel te houden (t.w.v. Afl. 3.9 miljoen). Echter, zal het SABA bestuur dit bedrag terug aan het Land moeten betalen. Daarnaast heeft dit ministerie budgettaire ruimte vrijgemaakt om het project Alpha Hulp bij de Directie Sociale Zaken te bekostigen door versoeringen door te voeren ter waarde van Afl. 100.000. Dit brengt de volgende mutaties tot stand:

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van TINO	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Personeelslasten				
Goederen & diensten				
Rente				
Subsidies & doeluitkeringen	3,300	I	BM	Benodigde middelen ter dekking kosten SABA v.w.b. rechtstrekking personeel, welke niet in 2017 e.v. door SABA uitgegeven waren aan het personeel, afkomstig van Min FIC
	3,900	I	BM	Benodigde middelen ter incidentele dekking liquiditeitstekort bij SABA om deze operationeel te houden
	-100	I	BM	Vrijgemaakte budgetruimte ter dekking van Alpha Hulp bij de Directie Sociale Zaken
Overdrachten				
Afschrijvingen				
Bijdragen & afschrijvingen				
Investerings				
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	7,100			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

De benodigde dekking voor deze eenmalige verhoging zal afkomen van het budget van het Ministerie van Financiën en Cultuur, daar is budgettaire ruimte vrijgemaakt door o.a. versoeringen aan de kostenkant door te voeren gecombineerd met het effect van beleidsmatig geïnduceerde meevallers aan de ontvangstenkant.

Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling

Overeenkomstig de regel van budgetdiscipline dekt dit ministerie een verwachte overschrijding bij de post goederen en diensten, met vrijgekomen ruimte uit de post overdrachten doordat het eerder geplande afrekening van Free Zone Aruba geen doorgang meer zal hebben in het lopende dienstjaar. Dit veroorzaakt het volgende budget neutrale wijzigingsvoorstel:

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van ECDO	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Personeelslasten				
Goederen & diensten	200	I	BM	Benodigde ruimte ter voorkoming van een overschrijding
Rente				
Subsidies & doeluitkeringen				
Overdrachten	-200	I	BM	Verwachte onderuitputting i.v.m. geen doorgang afrekening FZA
Afschrijvingen				
Bijdragen & afschrijvingen				
Investerings				
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Investerings				
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	0			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Ministerie van Arbeid, Energie en Integratie

Om incidentele lasten te dekken aangaande schimmel behandeling van het gebouw van DAO en DIMAS, is ruimte daarvoor vrijgemaakt in de centrale investeringspot van dit ministerie. Dit wijzigingsvoorstel heeft een budget neutrale effect en ziet er als volgt uit:

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van AEI	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Personeelslasten				
Goederen & diensten	125	I	BM	Benodigde ruimte ten behoeve van onderhoud gebouw DAO en DIMAS wegens schimmel
Rente				
Subsidies & doeluitkeringen				
Overdrachten				
Afschrijvingen				
Bijdragen & afschrijvingen				
Investerings				
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Investerings	-125	I	BM	Vrijgemaakte ruimte ter dekking van onderhoud gebouw DAO en DIMAS wegens schimmel
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	0			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

Verhoging Verlaging

Ministerie van Onderwijs en Sport

Gelet op de benodigde budgettaire ruimte ter financiering van meerwerk bij het project renovatie van het stadion Guillermo Prospero Trinidad (inclusief elektrische installatie), het aanleggen van lichtmasten bij Raceway Park Palo Marga (inclusief elektrische installatie), het aanvullen van EPI met twee nieuwe klassen en de reparatie van de elektrische installatie bij het Jaburibari complex is binnen de begroting van het Minister van Onderwijs en Sport nagegaan waar sprake is van onderuitputting om deze benodigde budgettaire ruimte budget neutraal als volgt te herbestemmen:

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van OS	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Personeelslasten				
Goederen & diensten	-200	I	BM	Onderputting Technisch Onderwijs ter dekking meerwerk renovatie stadion Guillermo Propero Trinidad
	-12	I	BM	Onderuitputting Skol Praktico pa Ofshi ter dekking meerwerk renovatie stadion Guillermo Prospero Trinidad
	-4	I	BM	Onderuitputting Bureau Onderwijs en sport ter dekking meerwerk renovatie stadion Guillermo Prospero Trinidad
	-15	I	BM	Onderuitputting bij post overig onderwijs en sport ter dekking reparatie elektrische installatie Jaburibari Complex
	-186	I	BM	sector economie, stafbureau, sector HORECA, sector techniek, sector DGO en open leercentrum) t.b.v. het project twee nieuwe klassen voor EPI

Rente					
Subsidies & doeluitkeringen	-150	I	BM	Onderputting bij John Wesley ter dekking van meerwerk renovatie stadion Guillermo Prospero Trinidad	
	-21	I	BM	Onderuitputting bij Mon Plaisir ter dekking van meerwerk renovatie stadion Guillermo Prospero Trinidad	
	-200	I	BM	Onderuitputting bij Colegio Arubano ter dekking van lichtmasten project Raceway Park Palo Marga	
	-270	I	BM	Onderputting bij Maria College ter dekking van meerwerk renovatie stadion Guillermo Prospero Trinidad en project lichtmasten bij Raceway Park Palo Marga	
	15	I	BM	Benodigde dekking t.b.v. reparatie elektrische installatie Jaburibari Complex	
Overdrachten					
Afschrijvingen					
Bijdragen & afschrijvingen					
Investerings					
Lokale vermogensoverdrachten					
Lokale kredietverlening					
Investerings	557	I	BM	Incidentele dekking t.b.v. meerwerk renovatie (waaronder elektrische installatie) stadion Guillermo Prospero Trinidad	
	300	I	BM	Incidentele dekking t.b.v. project lichtmasten (waaronder elektrische installatie) Raceway Park Palo Marga	
	186	I	BM	Incidentele dekking t.b.v. twee nieuwe klaslokalen voor EPI	
Lokale vermogensoverdrachten					
Lokale kredietverlening					
Totaal:	0				

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Ministerie van Justitie en Sociale Zaken

Om Cas Briyante operationeel te houden, heeft het Ministerie van Justitie en Sociale Zaken structureel ruimte vrijgemaakt in hun budget om de subsidies ten behoeve van Cas Briyante te verhogen. Ook is incidenteel de raming van de Directie Sociale Zaken verhoogd met Afl. 100.000 omwille van het project Alpha hulp. Daarnaast is conform de regels van budget discipline ook incidenteel dekking gegeven aan een verwachte overschrijding bij de post van goederen en diensten. Deze laatstgenoemde mutatievoorstellen zijn beide budget neutraal, en zijn als volgt onderbouwd:

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van JS	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Personeelslasten				
Goederen & diensten	205	I	BM	Benodigde ruimte ter voorkoming van overschrijding
Rente				
Subsidies & doeluitkeringen	545	S	BM	Benodigde middelen ter structurele dekking van subsidies Cas Briyante van Stichting Ambiente Feliz
	100	I	BM	Dekking afkomstig van het Ministerie van TINO ter dekking project Alpha Hulp bij de Directie Sociale Zaken
Overdrachten	-750	S	BM	Vrijgemaakte ruimte ter dekking van subsidies Cas Briyante en ter voorkoming overschrijding
Afschrijvingen				
Bijdragen & afschrijvingen				
Investerings				
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	100			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Deze budget neutrale verschuivingen zijn ontstaan door structureel versoberingen door te voeren op de post van overdrachten bij dit ministerie, en door het verkrijgen van dekkingsmiddelen van het Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken (t.w.v. Afl. 100.000).

Ministerie van Financiën en Cultuur

Gelet op de urgente en gevoelige situatie aangaande de SABA en haar personeel, zal budgettaire ruimte vrijgemaakt worden door de raming van de studiefinanciering in 2023 neerwaarts bij te stellen tot aan het niveau van de waargenomen realisatie tendens. Dit laatste geschied in afstemming met het Ministerie van Onderwijs en Sport. Dit wijzigingsvoorstel zal er als volgt effect hebben op het budget van dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van FIC	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Personeelslasten				
Goederen & diensten				
Rente				
Subsidies & doeluitkeringen				
Overdrachten				
Afschrijvingen				
Bijdragen & afschrijvingen				
Investerings				
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening	-2,400	I	BM	Bijstelling jaarlijkse raming studielening, gelet op waargenomen lage (voorlopige) realisatie ter dekking van benodigde middelen SABA
Investerings				
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	-2,400			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Deze budget verschuiving is ontstaan (gelet op de mate van onderuitputting) door de raming van de studiefinanciering neerwaarts bij te stellen. Daarnaast zal ook een gedeelte van de beleidsmatig geïnduceerde toename van de ontvangsten (=technische bijstelling van de middelenraming conform de waargenomen realisatietendens tot en met de maand augustus) ingezet worden ter dekking van het benodigd bedrag voor SABA. Het betreft een bedrag van Afl. 4.8 miljoen (SABA 7.2 miljoen minus 2.4 miljoen).

Op basis van de hiervoor genoemde budget neutrale wijzigingsvoorstellen zal de vastgestelde bestedingenstand van de begroting 2023 (inclusief de 1ste suppletoire en nota van wijziging) bovenwaarts bijgesteld worden. Hierna volgt een geactualiseerde overzicht van de bestedingenstand, indien rekening wordt gehouden met de in deze nota gepresenteerde wijzigingsvoorstellen.

	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	NvW	Δ	2de suppletoire	Soort Wijziging
Bestedingen (in AFL. 1000)								
Personeelslasten	459,694	(1,008)	458,686	7,899	466,585		466,585	
Goederen & diensten	204,692	5,979	210,671	(3,830)	206,840	741	207,581	Incidenteel
Rente	249,511	-	249,511	13,000	262,511		262,511	
Subsidie & doeluitkeringen	213,728	5,213	218,941	(1,543)	217,398	7,119	224,517	Incidenteel
Overdrachten	181,390	560	181,950	(4,935)	177,015	(950)	176,065	Structureel
Bijdragen & afschrijvingen	183,753	-	183,753	275	184,028	(628)	183,400	Incidenteel
Investerings	19,672	1,746	21,418	6,551	27,970	918	28,888	Incidenteel
Lokale vermogensoverdrachten	5,315	-	5,315	-	5,315	-	5,315	
Lokale kredietverlening	26,000	(3,200)	22,800	-	22,800	(2,400)	20,400	Incidenteel
Totaal:	1,543,756	9,289	1,553,045	17,417	1,570,462	4,800	1,575,262	

5. Toepassing meevallersbeleid

De vastgestelde begroting van 2023 inclusief de 1ste suppletoire en een nota van wijziging kwam uit op +1.3% van het bbp. Dit betekent dat indien rekening wordt gehouden met de waargenomen meevaller en de in de vorige paragrafen gepresenteerde wijzigingsvoorstellen de verwachte eindstand van begroting 2023 op het volgende uitkomt:

	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	NvW	Δ	2de suppletoire	Soort Wijziging
Ontvangsten (in AFL. 1000)								
Directe belastingen	476,629	-	476,629	19,671	496,300	51,450	547,750	Structureel
Indirecte belastingen	714,944	-	714,944	23,370	738,314	(15,565)	722,749	Structureel
Rebutes, leges & rechten	23,111	-	23,111	(800)	22,311	-	22,311	
Rechten, boeten & overig	133,276	-	133,276	(33,800)	99,476	(16,200)	83,276	Structureel
Rente	340	-	340	-	340	-	340	
Niet-belastingopbrengsten	160,960	9,289	170,250	22,140	192,390	(2,000)	190,390	Structureel
Landsbedrijven & fondsen	4,925	-	4,925	(800)	4,125	-	4,125	
Overige ontvangsten	50,127	-	50,127	10,000	60,127	17,822	77,949	Incidenteel
Verkoop grond en onroerende goederen	2,150	-	2,150	-	2,150	-	2,150	
Lokale kredietaflossing	6,473	-	6,473	-	6,473	-	6,473	
Vrijgekomen afschrijvingen	34,072	-	34,072	-	34,072	-	34,072	
Totaal:	1,607,007	9,289	1,616,296	39,781	1,656,077	35,507	1,691,584	

	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	NvW	Δ	2de suppletoire	Soort Wijziging
Bestedingen (in AFL. 1000)								
Personeelslasten	459,694	(1,008)	458,686	7,899	466,585		466,585	
Goederen & diensten	204,692	5,979	210,671	(3,830)	206,840	741	207,581	Incidenteel
Rente	249,511	-	249,511	13,000	262,511		262,511	
Subsidie & doeluitkeringen	213,728	5,213	218,941	(1,543)	217,398	7,119	224,517	Incidenteel
Overdrachten	181,390	560	181,950	(4,935)	177,015	(950)	176,065	Structureel
Bijdragen & afschrijvingen	183,753	-	183,753	275	184,028	(628)	183,400	Incidenteel
Investerings	19,672	1,746	21,418	6,551	27,970	918	28,888	Incidenteel
Lokale vermogensoverdrachten	5,315	-	5,315	-	5,315	-	5,315	
Lokale kredietverlening	26,000	(3,200)	22,800	-	22,800	(2,400)	20,400	Incidenteel
Totaal:	1,543,756	9,289	1,553,045	17,417	1,570,462	4,800	1,575,262	

<i>Financiering (in AFL. 1000)</i>	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	NvW	Δ	2de suppletoire	Soort Wijziging
Aflossingen:	1,388,478		1,388,478		1,388,478		1,388,478	
Aflossingen saldo schatkistpromessen								
Aflossingen in vreemd valuta	1,235,797						1,235,797	
Aflossingen in lokale valuta	152,681						152,681	
Financieringssaldo LAND:	63,251	-	63,251	22,364	85,615	30,707	116,322	
Financieringsbehoefte:	1,325,227		1,325,227		1,302,863		1,272,156	
Financieringssaldo LAND uitgedrukt in BBP-%	1.0%		1.0%		1.3%		1.8%	
BBP	6,317,000		6,317,000		6,526,000		6,526,000	

Noot: Indien er op een post meerdere malen dezelfde soort wijziging voortkomt (bijv. 3x structureel en 1x incidenteel) wordt dat post in het algemeen bestempeld met de meest voorkomende wijzigingsssoort en of met het soort met het hoogste effect, als er een van elk is.

Uit deze prognose is te zien, dat de meevaller vastgesteld is op een niveau van +0.8% van het bbp. In overeenstemming met het meevallersbeleid, dient 50% ervan ingezet te worden voor het verrichten van extra investeringen, en de overige 50% voor een verdere reductie van de schuld van het Land. In het volgende overzicht staat een samenvatting weergegeven van de in deze nota gepresenteerde wijzigingsvoorstellen, inclusief het effect van het meevallersbeleid:

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ontvangstenkant		Bestedingenkant	
Meevallers:	32,400	Meevallers:	0
Agio leningsuitgifte	12,822		
Resultaat 1ste suppletoire	19,578		
Tegenvallers:	0	Tegenvallers:	0
Beleidsmatige mutaties:	22,685	Beleidsmatige mutaties:	4,800
Actualisatie realisatietendens ontvangsten t/m de maand augustus	26,685	Structurele ophoging voeding RvA ter dekking van water- en elektralasten	0
Afvoering raming pandemiefonds gelet op vertragingen in het instellingsproces	-4,000	Incidentele dekking afbetaling MFA San Nicolas	0
		Incidentele dekking voorbereiding aantrekken ombudsman	0
		Incidentele dekking rechtstrekkingskosten personeel SABA	3,300
		Incidentele dekking financieringstekort SABA	3,900
		Structurele ophoging subsidie Cas Briyante en Blenchi	0
		Dekking incidentele overschrijding bij Min JS	0
		Dekking incidentele overschrijding bij Min ECDO	0
		Incidentele dekking onderhoud DAO en DIMAS gebouw i.v.m. schimmel	0
		Incidentele bekostiging project Alpha-Hulp	0
		Incidentele dekking meerwerk renovatie Guillermo Prospero Trinidad	0
		Incidentele dekking lichtmasten Raceway Park Palomarga	0
		Incidentele dekking reparatie elektrische installatie Jaburibari Complex	0
		Incidentele dekking invoering twee nieuwe klassen EPI	0
		Incidentele verlaging jaarlijkse studieleningen-totaalbedrag ter gedeeltelijke dekking financiering SABA	-2,400

Ontvangstenkant		Bestedingenkant	
Technische mutaties:	0	Technische mutaties:	50,285
		Toepassing meevallersbeleid d.m.v. opvoering investeringen	25,143
		Toepassing meevallersbeleid d.m.v. opvoering extra aflossingsbedrag	25,143
Toename ontvangsten:	55,085	Toename bestedingen:	55,085

De wijzigingsvoorstellen aan de ontvangstenkant leiden tot een bovenwaartse bijstelling van de eerder geraamde stand, terwijl veranderingen te zien zijn in de stand van de bestedingen met name door de toepassing van het meevallersbeleid. De overige wijzigingen betreffen budget neutrale verschuivingen. Hierna wordt stilgestaan op de wijze van invulling van de Afl. 25.1 miljoen ten behoeve van extra investeringen, en reductie van de schuld.

Schuldreductie: er zal in dienstjaar 2023 extra afgelost worden via uitgifte van schatkistpromessen ter waarde van Afl. 25.1 miljoen.

Extra investeringen: na goedvinden van de Staten van Aruba, via de 2de suppletoire op de begroting van 2023, zullen de volgende investeringsprojecten opgevoerd worden:

1. Groot onderhoud Kabinet Gouverneur	: Afl. 610.000
2. Orthopedagogisch centrum vervanging bewakingscamera's	: Afl. 145.000
3. DTZ vervanging administratiesysteem	: Afl. 500.000
4. Project Oscar van de brandweer	: Afl. 4.8 miljoen
5. 2de fase nieuwbouw HAVO/VWO	: Afl. 2.6 miljoen
6. Reconstructie brug Julianastraat	: Afl. 1.2 miljoen
7. Verbouwing Statengebouw	: Afl. 6.7 miljoen
8. Vervanging (personal) computers DRH	: Afl. 216.000
9. Project Inbraakalarmsysteem van Veiligheidsdienst Aruba	: Afl. 33.000
10. Rehabilitatie Wilheminabrug	: Afl. 1.4 miljoen
11. Nieuw data & VOIP switch t.b.v. DLV	: Afl. 40.000
12. Aanschaf AO scanner DTI	: Afl. 35.000
13. Aanschaf nieuwe airco-unit DLA	: Afl. 17.500
14. Project nieuwe Juliana (school) gebouw	: Afl. 6.8 miljoen
15. Automatische slagboom CAD	: Afl. 25.000
Totaal:	: Afl. 25.1 miljoen

Hierna volgt de budgettaire indeling/plaatsing van deze investeringen per ministerie, en ook een overzicht inhoudende een korte toelichting van de inhoud en het doel van elke investeringsproject.

Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van AZIOIRO	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Investeringsen	610	I	BM	Groot onderhoud Kabinet Gouverneur
	1,200	I	BM	Reconstructie brug Julianastraat
	216	I	BM	Vervanging PC's DRH
	33	I	BM	Project Inbraak alarmsysteem Veiligheidsdienst
	1,450	I	BM	Rehabilitatie Wilhemina brug
	40	I	BM	Nieuw data & VOIP switch DLV
	35	I	BM	Aanschaf AO scanner DTI
Lokale vermogensoverdrachten	6,700	I	BM	Verbouwing Statengebouw
Lokale kredietverlening				
Totaal:	10,284			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van TINO	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Investeringsen	18	I	BM	Aanschaf nieuwe airco-unit DLA
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	18			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Ministerie van Onderwijs en Sport

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van OS	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Investeringsen	2,600	I	BM	2de fase nieuwbouw HAVO/VWO
	557	I	BM	Meerwerk Renovatie Guillermo Prospero Trinidad
	300	I	BM	Lichtmasten Raceway Park Palo Marga
	186	I	BM	Twee nieuwe klassen EPI
	6,770	I	BM	Nieuw Juliana (school) gebouw
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	10,413			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Ministerie van Justitie en Sociale Zaken

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van JS	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Investerings	145	I	BM	Vervanging bewakingcamera's bij Orthopedagogisch Centrum
	4,800	I	BM	Project Oscar van de Brandweer

Lokale vermogensoverdrachten

Lokale kredietverlening

Totaal: 4,945

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame ontwikkeling

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van ECDO	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Investerings	500	I	BM	Vervanging administratiesysteem DTZ
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	500			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Ministerie van Financiën en Cultuur

Alle bedragen zijn in AFL 1000

Ministerie van FIC	Mutatie	Aard	Reden	Omschrijving
Investerings	25	I	BM	Nieuwe automatische slagboom CAD
Lokale vermogensoverdrachten				
Lokale kredietverlening				
Totaal:	25			

Noot: S=Structureel, I=Incidenteel, B=Beleidsmatige actie, TM= Technische Mutatie, T=tegenvaller en M=Meevaller

■ Verhoging ■ Verlaging

Hierna volgt een overzicht van de hierboven genoemde investeringsvoorstellen inclusief een korte toelichting over hun doel.

No	Project	Doel project
1	Groot onderhoud Kabinet van de Gouverneur te Oranjestraat	Het pand weer in een goede staat te krijgen, door bouwkundige mankementen te repareren en achterstallige onderhoudswerkzaamheden te verrichten.
2	Vervanging en aanschaf bewakingscamara's en instellen terugkijk mogelijkheden videobeelden	Vervangen van bewakingscamara's op het terrein en binnen de gebouwen van het Orthopedagogische Centrum met moderne camara's die de mogelijkheid bieden om videobeelden terug te kijken na een incident. Dit allemaal ter waarborging van de veiligheid van de opgenomen jongeren en het personeel bij het OC.
3	Vervanging/vernieuwing van VERTEL (administratiesysteem vergunningverlening en facturatiesysteem vergunningsrechten)	Volledig geautomatiseerd factureringssysteem zal bijdragen tot het besparen van tijd en geld, vermindering van fouten en het verhogen van klanttevredenheid.
4	Project Oscar	Een compleet functioneel brandweerpost, ter waarborging van de veiligheid van geheel Aruba en zorg te dragen voor de continuïteit van de Luchthaven. De brandweerpost zal orkaanbestendig worden gemaakt en uitgebreid worden met verschillende ruimtes. Welke zal bijdragen aan een gezonde werksfeer en gemotiveerde personeel.
5	2e fase Nieuwbouw Mon Plaisir College HAVO/VWO te Oranjestad	Het hebben van een volwaardig schoolgebouw die aan alle vereisten voldoet voor het geven van Onderwijs.
6	Reconstructie Julianastraat brug te Oranjestad	Brug verkeerd weer in optimale staat en deze zal structureel onderhouden worden, na de reconstructie.
7	Verbouwen 1ste fase van het Annex-gebouw Zoutmanstraat (van het Statengebouw)	Gehele gebouw kan op een veilig en functioneel manier gebruikt worden.
8	Nieuwe School Gebouw Juliana School, Oranjestad	Nieuwe schoolgebouw met de mogelijkheid meer studenten te ontvangen en hierdoor huurkosten verlagen op de begroting.
9	Rehabilitatie Wilhelmina brug te LG Smith Blvd Oranjestad	Brug verkeerd weer in optimale staat en deze zal structureel onderhouden worden, na de reconstructie.
10	Vervanging Personal Computers	Zorgdragen voor continuïteit en een efficiënte dienstverlening van DRH.
11	Project Inbraakalarmstelsel	Verhogen en verbeteren van de fysieke beveiligingsweerbaarheid van de dienst. Voldoen aan wet en regelgeving door de ministers en het hoofd van dienst. Betrouwbaarheid en bescherming van gegevens van strategische veiligheidspartners garanderen.
12	Nieuw Data & Voip SWITCH	Verhogen van de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering van DLV.
13	Aanschaf A0 Scanner	Digitaliseren van het archief, waardoor meer opslag ruimte beschikbaar zal. Deze zal de efficiëntie en kwaliteit van de werkzaamheden en dienstverlening verhogen.
14	Aanschaf Nieuwe Airco-Unit DLA/LOZ	Waarborgen van een gedegen werkomgeving die zorgdraagt voor de continuïteit van de dienst.
15	Aanschaf één automatische slagboom (afsluitboom met afstandsbediening) voor parkeerplaats CAD	Verhogen veiligheid voor het personeel van CAD.

6. Recapitulatie verwachte eindstand Landsbegroting anno 2023

Hierna worden de voorgestelde begrotingsmutaties per ministerie weergegeven, inclusief hun effect op de standen van de ontvangsten, bestedingen en financiering.

<i>Ontvangsten (in AFL. 1000)</i>	B2023 1ste suppletoire incl. NvW	Mutaties per ministerie								OBW2023 2de suppletoire
		AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC	
Directe belastingen	496,300								51,450	547,750
Indirecte belastingen	738,314								(15,565)	722,749
Retributies, leges & rechten	22,311									22,311
Rechten, boeten & overig	99,476								(16,200)	83,276
Rente	340									340
Niet-belastingopbrengsten	192,390				(4,000)				2,000	190,390
Landsbedrijven & fondsen	4,125									4,125
Overige ontvangsten	60,127								17,822	77,949
Verkoop grond en onroerende goederen	2,150									2,150
Lokale kredietaflossing	6,473									6,473
Vrijgekomen afschrijven	34,072									34,072
Totaal:	1,656,078	-	-	-	(4,000)	-	-	-	39,507	1,691,584

<i>Bestedingen (in AFL. 1000)</i>	B2023 1ste suppletoire incl. NvW	Mutaties per ministerie								OBW2023 2de suppletoire
		AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC	
Personeelslasten	466,585									466,585
Goederen & diensten	206,840	628		200		125	(417)	205		207,581
Rente	262,511									262,511
Subsidie & doeluitkeringen	217,398		7,100				(626)	645		224,517
Overdrachten	177,015			(200)				(750)		176,065
Bijdragen & afschrijvingen	184,028	(628)								183,400
Investerings	27,970	3,584	18	500		(125)	10,413	4,945	25	47,330
Lokale vermogensoverdrachten	5,315	6,700								12,015
Lokale kredietverlening	22,800								(2,400)	20,400
Totaal:	1,570,462	10,284	7,118	500	-	-	9,370	5,045	(2,375)	1,600,404

<i>Bestedingen (in AFL. 1000)</i>	B2023 1ste suppletoire incl. NvW	Mutaties per ministerie								OBW2023 2de suppletoire
		AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC	
Aflossingen (in AFL. 1000):	(1,388,478)									(1,388,478)
Aflossingen saldo schatkistpromessen									25,143	25,143
Aflossingen in vreemd valuta	1,235,797									1,235,797
Aflossingen in lokale valuta	152,681									152,681
Financieringssaldo (in AFL. 1000):	85,616									66,038
Financieringsbehoefte (in AFL. 1000):	(1,302,862)									(1,322,440)

Noot: Berekeningswijze financieringssaldo bij meevallerbeleid is totale ontvangsten minus bestedingen minus mutatie in (extra) aflossingen.

Resumerend, zal de begroting van 2023 rekening houdend met de wijzigingsvoorstellen van de 2de suppletoire als volgt eruit zien:

	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	NvW	Δ	2de suppletoire	Soort Wijziging
Ontvangsten (in AFL. 1000)								
Directe belastingen	476,629	-	476,629	19,671	496,300	51,450	547,750	Structureel
Indirecte belastingen	714,944	-	714,944	23,370	738,314	(15,565)	722,749	Structureel
Retributies, leges & rechten	23,111	-	23,111	(800)	22,311		22,311	
Rechten, boeten & overig	133,276	-	133,276	(33,800)	99,476	(16,200)	83,276	Structureel
Rente	340	-	340	-	340		340	
Niet-belastingopbrengsten	160,960	9,289	170,250	22,140	192,390	(2,000)	190,390	Structureel
Landsbedrijven & fondsen	4,925	-	4,925	(800)	4,125		4,125	
Overige ontvangsten	50,127	-	50,127	10,000	60,127	17,822	77,949	Incidenteel
Verkoop grond en onroerende goederen	2,150	-	2,150	-	2,150		2,150	
Lokale kredietaflossing	6,473	-	6,473	-	6,473		6,473	
Vrijgekomen afschrijvingen	34,072	-	34,072	-	34,072		34,072	
Totaal:	1,607,007	9,289	1,616,296	39,781	1,656,077	35,507	1,691,584	

	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	NvW	Δ	2de suppletoire	Soort Wijziging
Bestedingen (in AFL. 1000)								
Personeelslasten	459,694	(1,008)	458,686	7,899	466,585		466,585	
Goederen & diensten	204,692	5,979	210,671	(3,830)	206,840	741	207,581	Incidenteel
Rente	249,511	-	249,511	13,000	262,511		262,511	
Subsidie & doeluitkeringen	213,728	5,213	218,941	(1,543)	217,398	7,119	224,517	Incidenteel
Overdrachten	181,390	560	181,950	(4,935)	177,015	(950)	176,065	Structureel
Bijdragen & afschrijvingen	183,753	-	183,753	275	184,028	(628)	183,400	Incidenteel
Investerings	19,672	1,746	21,418	6,551	27,970	19,360	47,329	Incidenteel
Lokale vermogensoverdrachten	5,315	-	5,315	-	5,315	6,700	12,015	Incidenteel
Lokale kredietverlening	26,000	(3,200)	22,800	-	22,800	(2,400)	20,400	Incidenteel
Totaal:	1,543,756	9,289	1,553,045	17,417	1,570,462	29,942	1,600,404	

	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	NvW	Δ	2de suppletoire	Soort Wijziging
Financiering (in AFL. 1000)								
Aflossingen:	1,388,478		1,388,478		1,388,478		1,413,620	
Aflossingen saldo schatkistpromessen							25,143	Incidenteel
Aflossingen in vreemd valuta	1,235,797						1,235,797	
Aflossingen in lokale valuta	152,681						152,681	
Financieringssaldo LAND:	63,251	-	63,251	22,364	85,615	(5,566)	66,038	
Financieringsbehoefte:	1,325,227		1,325,227		1,302,863		1,347,582	
Financieringssaldo LAND uitgedrukt in BBP-%	1.0%		1.0%		1.3%		1.0%	
BBP	6,317,000		6,317,000		6,526,000		6,526,000	

Noot: Indien er op een post meerdere malen dezelfde soort wijziging voortkomt (bijv. 3x structureel en 1x incidenteel) wordt dat post in het algemeen bestempeld met de meest voorkomende wijzigingssoort en of met het soort met het hoogste effect, als er een van elk is.

Gelet op deze geprojecteerde eindstand zal het financieringssaldo van de collectieve sector van Aruba eind 2023 op +1.6 % van het bbp uitkomen:

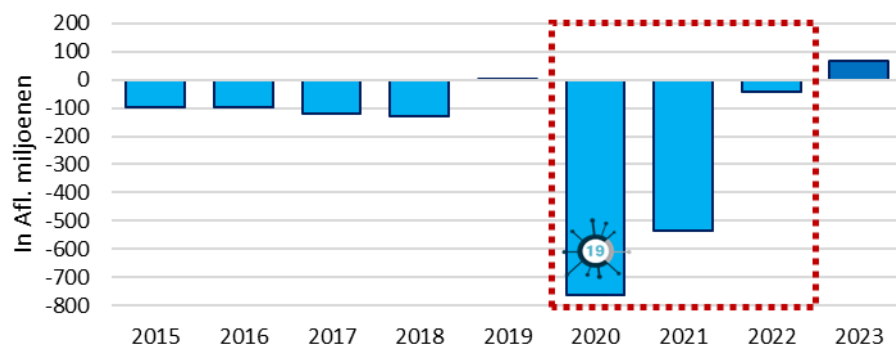
Collectieve Sector Land Aruba

in AFL duizend	B2023	Δ	1ste suppletoire	Δ	2de suppletoire
Land	63,251	22,363	85,614	(19,576)	66,038
AZV	8,100	10,765	18,865	15,847	34,713
SVB	22,669	27,121	49,790	-	49,790
ATA	50	-	50	-	50
Serlimar	-	166	166	-	166
SEPB	(874)	874	-	-	-
UA	(600)	351	(250)	-	(250)
<i>Uitkering van ATA aan Land</i>	<i>(30,000)</i>		<i>(42,842)</i>		<i>(42,842)</i>
SALDO:	62,596		111,393		107,664
in % BBP:	1.0%		1.7%		1.6%
BBP:	6,526,000		6,526,000		6,526,000

Noot:
BBP 2023 is cf. DEZHI Economic Outlook May 2023.
De prognoses van de overige entiteiten zijn geactualiseerd met de meest recente informatie per september.

Conform de laatste projecties zal het financieringssaldo van de collectieve sector eind 2023 op e/o rond +1.6% van het bbp uitkomen. Dit betekent dat de collectieve sector van Aruba aan de begrotingsnorm van 1.0% van het bbp zal voldoen. Het te boeken collectieve overschot van +0.6% van het bbp ligt bij de sociale fondsen, en zal door hen besteden worden om duurzaam te blijven. Verder dient vermeld te worden dat het Land binnen 3 dienstjaren de ongekende crisiseffect van corona op Landsfinanciën heeft weten om te keren en ligt op koers om structureel overschotten te boeken. Hiermee is het Land weer op het pad van duurzame overheidsfinanciën belandt. Aan de hand van de te boeken overschotten in 2023 e.v., zal gewerkt worden aan het verder doen verlagen van de schuldquote van het Land.

Grafiek 6.1: Ontwikkeling financieringssaldo Land

7. Overheidsschuld

In overeenstemming met de geldende schuldquotenorm streeft het Land ernaar om de schuldquote te verlagen naar 70% bbp in 2031, en daarna naar 50% in 2040. Rekening houdend met de extra aflossingen van het Land door het toepassen van het meevallersbeleid van het protocol uit 2018, zal naar verwachting de schuldstand einde 2023 uitkomen op Afl. 5624.5 miljoen oftewel 86.2% van het bbp.

Tabel 7.1: Verwachte overheidsschuld einde 2023

Alle bedragen zijn in AFL miljoen

	AFL.	2023	
		BBP-%	BBP in AFL.
Start stand (K4 jaar t-1)	5715.7	96.6%	5916.0
Mutatie in kwartaal 1	44.8		
Mutatie in kwartaal 2	-132.5		
Verwachte mutaties in kwartaal 3 en 4	-3.5		
Verwachte eindstand 2023	5624.5	86.2%	6526.0

Dit is een verbetering van de schuldquote van 10.4%-punten ten opzichte van de eindstand van vorig jaar (=K4-2022). Dit betekent dat het Land en route is om in 2027 de 70% schuldquotenorm te bereiken, zoals in onderstaande grafiek geïllustreerd staat. Indien de huidige dalende tendens zich blijft voortzetten, zou Aruba in 2035 al rond de 50% schuldquote liggen. Dit is vijf jaar vóór de afgesproken periode van het ingaan van de norm c.q. 2040.

